

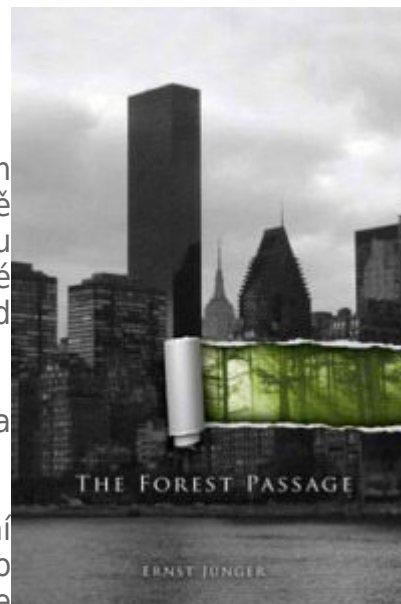
Autor: Jack Donovan

Všichni žijeme v pouštích.

Městských pouštích. Předměstských pouštích. Ani v otevřeném prostoru venkova není snadné uniknout marketingově vybroušeným křemíkovým produktům mechanické a významu zbavené modernity, která se divoce převalila přes zkamenělé kostry starých bohů a tradiční cesty životem a pohřbila je pod svými vlnami. Poušť – Nicota – roste a všechno překrývá a dusí.

Ernst Jünger popisuje vyděšenou znučenost moderních lidí, a spolu s Nietzschem varuje: „běda tomu, v jehož srdci je poušť.“

Kniha vznikla bezprostředně po 2. světové válce a Jünger se v ní vypořádává s byrokratickým mechanismem nacistického Německa, potlačujícím jeho vlastní individualismus; se zlověstnou předtuchou však předpovídá i neblahou situaci nás, lidí 21. století: nesmyslnost volebního procesu, takřka nepřetržitý monitoring a neurotická potřeba kontrolovat aktuální zprávy i několikrát denně. Jünger nám předal proroctví státu, v němž se technici stanou kněžími, a instituce, usměrňující sekulárním státem nekontrolovatelný vnitřní duchovní život, budou převálcovány. Nesmí existovat nic, co by nešlo spočítat, změřit nebo zdanit. Právě toto nekvantifikovatelné zrnko bytí, stojící mimo dosah mechanizovaného světa, ztotožňuje Jünger se svobodou – a běda tomu, kdo zná jen poušť, „(běda tomu), kdo být v jediné buňce, při sobě nemá nic z oné prasubstance, která jednou provždy zaručuje plodnost.“ 1]

*Jakákoliv vize lesa
hodná zachování musí
zahrnovat i nové
spojení nejen s mýtem,
ale i lidmi. Cílem musí
být nalézt mezi stromy
kmen...*

Jüngerův les tvoří duchovní oázu. Neleží na poušti, ale uvnitř ní. Les lze nalézt všude – na poušti, v trní, uprostřed země nepříteli – jako neviditelnou vrstvu transcendentního lidství a tvořivé životní energie, vnímatelné jen těmi, kdo se ji vnímat rozhodnou.

„...je potřebné vědět, že každý člověk je nesmrtelný a že věčný život v něm zřídil své stánky, jež mu sice zůstávají neprobádanou, nicméně přesto obydlenou krajinou, kterou sice může popřít, kterou ale žádná časná moc není schopna zlomit.“

I když ji přímo nezmiňuje, nelze se ubránit myšlence na les coby odkaz k zahradě Eden – vzpomínce na čistého a neposkvrněného člověka, žijícího v souladu s přírodou. Napříč celou knihou Jünger podle všeho klade rovnítko mezi ryzí, prvotní lidskou a kristovskou morálku –

což bude každému křesťanu připadat stejně samozřejmé jako každému nekřesťanovi očividně mylné. Lesní chodec – ten, kdo jde lesem – si je morálně jistý, že „žádnou přesilou, ani přesilou propagandy či násilí si nedá předepisovat zákon“. V tom se skrývá jistý problém – takovýto individualismus za každou cenu činí kmenový život, a tak i novou, lepší společnost, nemožnými. Bez naděje v lepší společnost a schopnost začlenit se do ní – a v jejím rámci věřit sobě rovným – zůstává lesní chodec „rebelem bez příčiny“, pouhým věčným opozičníkem a nespokojencem.

Křesťanská morálka Chůze lesem představuje zásadní součást díla, Jüngerovo pojetí působí však natolik amorfně, že často evokuje Junga nebo myšlení Josepha Campbella – jako by překrýval křesťanskou morálkou všechny mýty.

To mě přivádí k mé nejoblíbenější větě knihy, která vytváří vchod pro ty z nás, kteří chtějí vidět poněkud odlišný les:

„Mýtus není prehistorie, je to bezčasá skutečnost, která se v dějinách opakuje.“

Pokud chápeme les jako metaforu nadčasového světa mýtu v nás, a zvolíme si vidět ho naživu uvnitř něčeho tak studeného a mrtvého, jako je obchodní dům, parkoviště nebo vládní budova, můžeme vnímat život odlišně.

Nedávno mi Paul Waggener z uskupení Vinlandští vlci řekl, že germánský mysticismus je jeho životem; cílem rituálu pak je zasadit semínko, které se rozrůstá jako větve stromu do každé oblasti života, dokud se vše nestane rituálem. Člověk, který dosáhne tohoto stavu, žije – navzdory vnější poušti – uvnitř lesa.

Práci na duchovní vzpouře na poušti, na udržování lesa při životě a sázení semínek do prasklin na spojích mechanizovaného světa označoval Jünger za „chůzi lesem“.

Na starém Islandu, napsal Jünger, „chůze lesem přicházela po vypuzení; jí oznamoval muž svou vůli prosadit se z vlastních sil.“ Lesní chodec „byl uvyklý vlastnímu myšlení, tvrdému životu a samostatnému jednání“, a následně se stal z vlastní substance válečníkem, lékařem, soudcem a knězem.

Jünger lesní chodce varuje a odrazuje od kontrolovaných, předvídatelných a smysl postrádajících forem odporu – jako je vhození lístku s „ne“ do volební urny; podle něj má na mysl okolních lidí větší dopad napsat slovo „ne“ na zeď. Šíření nesouhlasných a podvrtných myšlenek či informací může docílit více, než snadno vypátratelné – a potrestané – oficiální gesto.

U dnešních anonymních online charakterů lze jen obtížně určit jejich skutečné motivy, a stejně obtížně se také odhaduje míra jejich upřímnosti, jelikož se v konečném důsledku zodpovídají jen sami sobě a snadno můžou změnit strany nebo se ukázat naprostými

pokrytci. Přesto je však možné a dokonce pravděpodobné, že se mezi nimi ukrývají skutečně upřímní jedinci, kteří zvolili chůzi lesem jako nejúčinnější způsob odporu proti silám pouště. Podporovatelé činnosti veřejnějších postav a částí hnutí také mohou posloužit jako příklad – musejí zůstat v utajení a získávat prostředky určené pro povstalecké aktivity.

Jünger chápal, že samotné myšlenky na změnu světa nestačí – nezbytná bude i akce. V některých pasážích Jünger jinými slovy načrtává vojenství čtvrté generace, přerušující infrastrukturu a fungování služeb, přesně jak to ve své knize *Brave New War* popisuje John Robb. Lesní chodec,

„...vede malou válku podél železnic a posunovacích kolejnic, ohrožuje mosty, telegrafy, sklady. Kvůli němu se musí oddíly pro jistotu rozptylovat, znásobovat hlídky. Lesní chodec obstarává výzvědy, sabotáže, šíření zpráv mezi obyvatelstvem.“

Jünger však zdůrazňuje, že **i když se lesní chodec neřídí „válečným právem“, nebojuje jako bandita**. Rozdíl mezi rebelem a banditou jasně nevymezuje, a proto rozlišení působí do jisté jako moralizování. Ovládané masy budou vnímat jakýkoliv čin lesního chodce stejně jako činy teroristů a zločinců. Nakonec – sám napsal, nakolik křehký a nejistý může být náš status ne-zločince:

„Nikdo neví, zda již zítra nebude patřit ke skupině postavené mimo zákon. Potom mizí kulisy a proměňují se v náznaky likvidace; civilizační nátěr života je ten tam. Z luxusního parníku se stává bitevní loď nebo vyvěšuje černou pirátskou vlajku či rudou katovskou.“

Toto nepochybně představuje jeden z nejpůsobivějších prvků *Chůze lesem* a dobrý důvod k přečtení a zamyšlení. Kdokoliv z nás se může dostat do pozice – například ve vězení – kdy osamělá duchovní revolta skýtá poslední zbývající formu odporu. Pochopení povahy moci a moderních byrokratických systémů vede k poznání, že od systému se nedočkáme žádné spravedlnosti a klidně mu můžeme být donuceni čelit úplně sami.

„Odpor lesního chodce je absolutní, nemůže počítat s žádnou neutralitou, žádným pardonem, žádnou pevností. Nečeká, že nepřítel přijme argumenty, natož že bude postupovat rytířsky. Ví také, že trest smrti v jeho případě nebude zrušen. Lesní chodec zná novou osamělost...“

Jako každý válečný zajatec bez naděje na osvobození nakonec zůstává sám se svou ctí.

I přes užitečnost tohoto důrazu na samotu a absolutní morální autoritu jednotlivce bychom měli přidat varování svého druhu. Podobné odcizení a absolutní individualismus omezuje lidská spojení, a činí vztahy disponibilními. Je plodem a cestou pouště. Jde o způsob zatvrzelého spotřebitele, který přijímá jednu identitu dnes a jinou zítra, protože má strach z nebezpečí, spojeného se skutečným závazkem druhým.

Chůze lesem slouží jako strategie pro zoufalé časy plné strachu. Jde o nástroj vězně, ať už za mřížemi nebo píšícího za stolem, s neusínajícím okem kamery neustále mu nahlízejícím přes rameno a autoritářským algoritmem zaznamenávajícím a vyhodnocujícím každý jeho úhoz do klávesy.

Jakákoliv vize lesa hodná zachování musí zahrnovat i nové spojení nejen s mýtem, ale i lidmi. Cílem musí být nalézt mezi stromy kmen – jinak zůstane les, navzdory svému kouzlu, navždy osamělým a strašným místem, nabízejícím jen malou útěchu tváří tvář postupující poušti.

Poznámka DP:

1] Části v uvozovkách citovány z překladu Ernst Jünger: *Chůze lesem*, Oikoymenth, 1994.

Článek Jacka Donovana *A Tribe Among the Trees: Ernst Jünger's The Forest Passage* byl převzat ze stránek Counter-Currents Publishing.